

Arkeologisk schaktningsövervakning

BERGMÄSTAREGATAN 17

vid schaktning för reparation av läckande vattenledning genom
Falun stadslager L2001:4288 i Falu stad och kommun, Dalarnas
län
2022

Arkivrapport dnr 18/22

Lee Widegren Lundin

Upphovsrätt, om inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY
Fastighetskartan: © Lantmäteriet.

Dalarnas museum, Falun, 2022

Sammanfattning

I februari 2022 genomförde Dalarnas museum en arkeologisk schaktningsövervakning utanför adressen Bergmästaregatan 17 på nordöstra sidan om kvarteret Trumbäcken med anledning av reparation av vattenläcka. Ett 3,3x3,8 meter stort schakt grävdes - intill 2,1 meter djupt. I schaktet påträffades endast ledningar och omrörda jordmassor från tidigare markarbeten. I botten av schaktet fanns lera, sannolikt orörd mark, cirka 109,4 meter över havet. Inget av antikvariskt intresse påträffades.

Inledning

Med anledning av en vattenläcka utanför adressen Bergmästaregatan 17, på nordöstra sidan om kvarteret Trumbäcken (se bilaga 1), genomförde Dalarnas museum en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning. Arbetet genomfördes i februari 2022. Uppdraget gällde under Länsstyrelsen i Dalarnas generella beslut (dnr 431-21334-2021) för schaktningsövervakningar inom Falu stadslager, L2001:4288. Beställare var Falu Energi & Vatten.

Syfte

Syftet med schaktningsövervakningen är att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera fornlämningen Falu stadslager L2001:4288.

Genomförande

Schaktet grävdes av grävmaskin utrustad med planerings- och kabelskopa ned till det läckande röret. En arkeolog besökte platsen när schaktet var nästintill färdiggrävt på djupet precis före reparationsarbetet i schaktet startade. Schaktets innehåll dokumenterades skriftligt och med fotografi. På grund av schaktets närhet till högre hus fick RTK:n inte tillräckligt bra precision när den hölls vid schaktet. Två punkter togs med hög precision utmed trottoarkanten i linje med schaktets hörn mot vägen, med ett avstånd av 0,8 meter från schaktet. Schaktets avstånd till huskroppen mättes för att korrekt kunna rita ut schaktets sträckning i *ArcGIS*. Marknivåns höjduppgifter kommer från dessa två punkter.

Resultat

Ett 3,3x3,8 meter stort schakt grävdes (se bilaga 1, fig. 3). Det var intill 2,1 meter djupt. Området mellan trottoaren och byggnaden där schaktet grävdes var mycket bevuxet med buskage och det var rikligt med rötter bortgrävda (se bilaga 2, fig. 1). Kablar fanns under trottoaren på nordöstra sidan av schaktet, cirka 0,3 meter ned från markytan. På samma sida fanns återfylld sand cirka 0,5 meter ned. Grus fanns över kablarna direkt under asfalt. Ett lodrätt betongrör fanns i östra hörnet, ett lodrätt rör i plast fanns i västra hörnet. Nära botten fanns en ledning tvärs över schaktet i nordöstlig-sydvästlig riktigt, i samma riktning som röret i botten låg.

Schaktväggarna innehöll omgrävda och omrörda massor av återfyllt och påfört material. Brun jord av mest sand med inslag av stenkross och eventuellt en del lera och silt. I botten fanns grå lera, sannolikt orörd mark (se bilaga 2, fig. 2). Under fältbesöket grävdes VA-röret i botten fram som var nedgrävt i den grå leran. Lerans topp var cirka 2,1 meter under nuvarande marknivå, det vill säga kring 109,4 meter över havet. Leran syntes i den nordvästra halvan av schaktet. Leran är bortgrävd i södra halvan där röret grävts ned. Runt röret fanns mörkgrå-svart lera.

Slutsatser och utvärdering

Då det har grävts på platsen flera gånger tidigare är det inte märkligt att innehållet i schaktet var så pass omrört. Det är inte säkert att den nivå där naturlig lera påträffades utgör en ursprunglig markyta – den kan ha grävts bort vid tidigare markarbeten. Inget av antikvariskt intresse påträffades.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer:	431-21334-2021
Fornreg, uppdragsnummer:	202200193
Socken:	Falu stad
Fornlämning, RAÄ-nr:	L2001:4288
Fastighet:	Falun 7:7
Koordinater, mitten:	N 6719203
(SWEREF99 TM)	E 534793
Höjd (RH 2000):	111,4-111,5 m.ö.h. (markyta)
Inmätning:	RTK
Utförandetid:	2022-02-02
Undersökt yta:	13 kvadratmeter
DM projektnummer:	672
DM diarienummer:	18/22
DM foto accessionsnr:	DM ARK672
Arkeologisk personal:	Lee Widegren Lundin
Projektansvarig:	Greger Bennström

Dokumentationsmaterialet förvaras på Dalarnas museum. Inga fynd tillvaratogs.

Bilagor

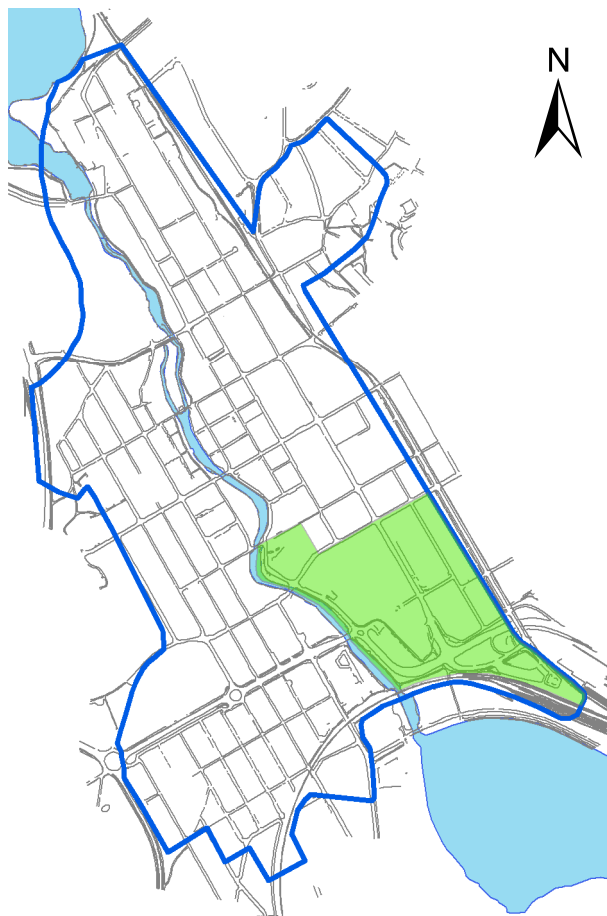
1. Kartor
2. Foton

Bilaga 1 - Kartor

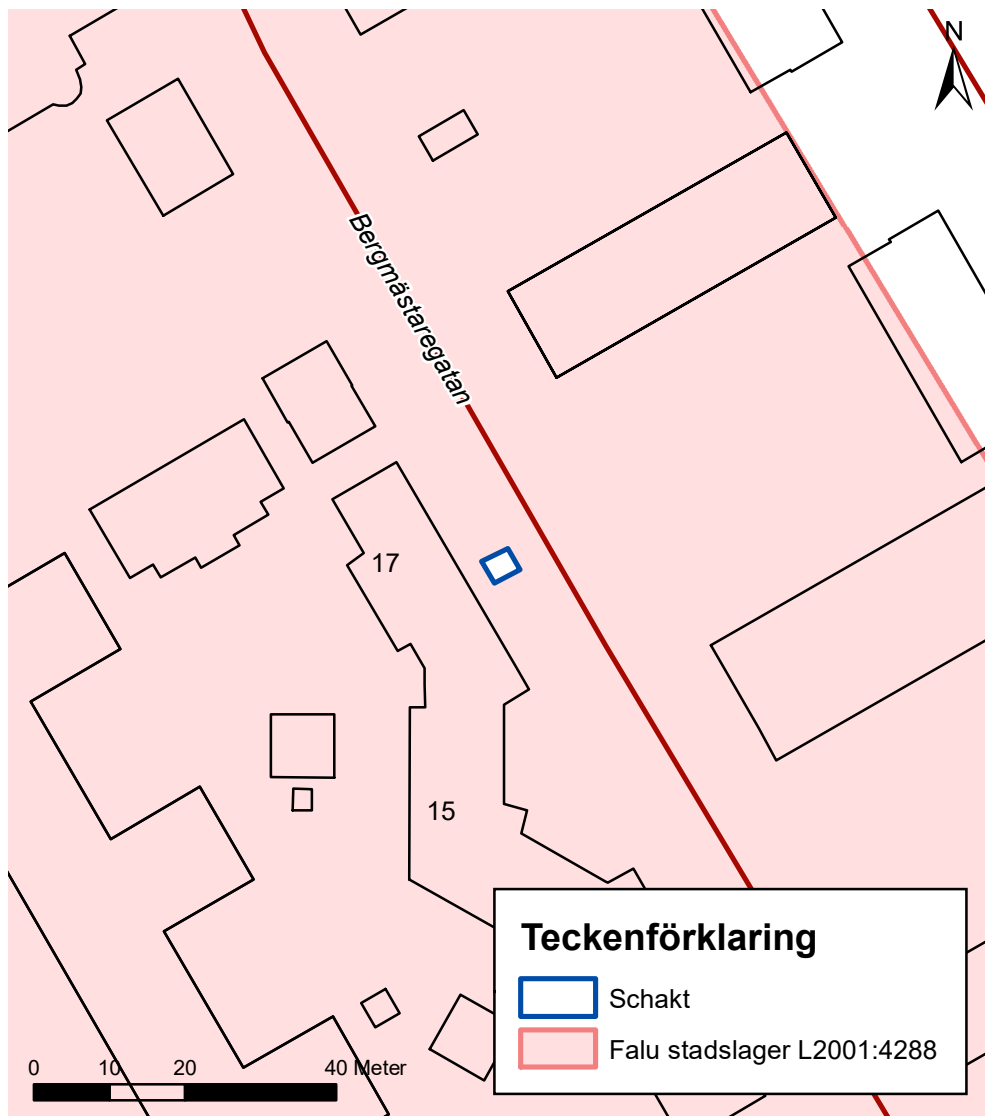

Figur 1: Karta över Dalarna med Falun markerat med röd prick.

ÖSTRA FALAN
YTTRE ÅSEN
del av KÄMPARVET

Figur 2: Karta över Falu stadslager (blått) och stadsdelarna Östra Falan, Yttre Åsen och del av Kämparvet (grönt) med undersökningsplatsen markerad med svart cirkel.

Figur 3: Utdrag ur fastighetskartan och Kulturmiljöregistret med schaktets placering och Falu stadslagers utbredning. Skala 1:1000.

Bilaga 2 - Foton

Figur 1: Översikt över schaktet utanför Bergmästaregatan 17. Från OSO. Foto: Lee Widegren Lundin.

Figur 2: Detaljbild på leran (röd pil) som framkom i botten vid stöveln med rör nedgrävt till vänster. Notera att leran är svart runt röret i nedgrävningen (blå pil). Från NO. Foto: Lee Widegren Lundin.